

چگونه افتادگی پلک را درمان کنیم؟

بیماری افتادگی چشم، با نام «پتوز»، ممکن است در اثر صدمه به چشم، بالارفتن سن یا اختلال‌های مختلف پزشکی رخ دهد. این بیماری ممکن است به‌طور ناگهانی پدیدار شود و خودبه‌خود هم برطرف شود. این مشکل گاهی اوقات از بدو تولد با فرد همراه است و به آن افتادگی پلک مادرزادی می‌گویند یا ممکن است در سنین بالاتر رخ دهد که در آن صورت، افتادگی پلک اکتسابی نام دارد. افتادگی پلک بالایی به دلیل اینکه پلک، جلوی مردمک چشم را می‌گیرد، ممکن است بخشی از دید را کاهش دهد و مشکلات بینایی برای فرد ایجاد کند و در موارد شدیدتر، بینایی را کاملاً مسدود کند. در این مقاله شما را با علائم و علت افتادگی پلک، تشخیص، پیشگیری و درمان افتادگی پلک آشنا خواهیم کرد.

علت افتادگی پلک

افتادگی پلک چشم

افتادگی پلک به دلایل متفاوتی، از دلایل طبیعی گرفته تا شرایط جدی‌تری مانند بیماری‌ها، رخ می‌دهد. پزشک می‌تواند علت واقعی آن را در فرد مبتلا تشخیص دهد. هرکس ممکن است به این بیماری مبتلا شود و آن بین زن و مرد و نژادهای مختلف، به یک اندازه شایع است. شایع‌ترین علت این بیماری در افراد مسن، روند پیری است. عضله‌ی بالابری، مسئول

بالابردن پلک چشم است. هرچه سن فرد، افزایش می‌شود، این ماهیچه دچار کشیدگی بیشتر شده و در نتیجه باعث پایین افتادن پلک می‌شود. با وجود اینکه این مشکل بیشتر در افراد بزرگسال در سنین مختلف دیده می‌شود، می‌تواند کودکان را هم از بدو تولد به خود گرفتار کند. البته افتادگی پلک در کودکان، بسیار نادر است. گاهی اوقات دلیل اصلی این بیماری ناشناخته باقی می‌ماند. بعضی مواقع هم صدمه به چشم، مانند ضربه، منجر به افتادگی پلک می‌شود. مشکلات عصب‌شناختی هم می‌تواند فرد را به این بیماری مبتلا کند.

افتادگی پلک در کودکان

افتادگی پلک بالا

شایع‌ترین علت افتادگی مادرزادی پلک کودکان، رشد نکردن عضله‌ی بالابر پلک در نوزاد است. همچنین کودکان مبتلا به «آمبلیوپی (amblyopia)» این بیماری، ممکن است به بیماری «آمبلیوپی با نام تنبلی چشم شناخته می‌شود، نیز مبتلا باشند. این اختلال ممکن است، توانایی دید آنها را به تأخیر اندازد یا دیدشان را محدود کند.

عوامل خطرزا در ابتلا به افتادگی پلک چیست؟

برخی از مشکلات پزشکی هم ممکن است، فرد را در خطر ابتلا به افتادگی پلک قرار دهد.
مشکلات پزشکی

افتادگی پلک مادرزادی

اگر به افتادگی پلک مبتلا شدید، به ویژه در هر دو چشم، ممکن است که نشان دهنده‌ی نوعی مشکل پزشکی باشد. اگر فقط یکی از پلک‌ها دچار افتادگی شد، ممکن است ناشی از صدمه به عصب یا گل‌مژه‌ی موقتی، باشد. گاهی اوقات برخی از جراحی‌های مربوط به چشم، مانند لیزیک یا آب مروارید، نیز می‌تواند موجب افتادگی پلک شود؛ زیرا در این نوع جراحی‌ها، ماهیچه یا تاندون چشم، کشیده می‌شود.
بیماری‌های جدی

افتادگی پلک نوزاد

در برخی موارد، بیماری‌های جدی‌تری مانند سکته، تومور مغزی یا سرطان در اعصاب یا ماهیچه‌ها، فرد را به افتادگی پلک مبتلا می‌کنند. اختلال‌های عصب‌شناختی، مانند «میاستنی»، ضعف و خیم عضلانی، فرد را گرفتار (Myasthenia gravis) «گراویس»

افتادگی پلک می‌کنند. در این حالت، عصبها یا ماهیچه‌های چشم دچار ضعف شدید عضلانی هستند. علائم افتادگی پلک چیست؟

افتادگی پلک در کودکان

پایین‌افتادن یک یا هر دو پلک بالای چشم، اصلی‌ترین علامت افتادگی پلک است. در برخی موارد، این افتادگی روی بینایی اثر منفی می‌گذارد، اما علایم افتادگی پلک در برخی از افراد به راحتی مشخص نمی‌شود یا به شکل دائمی نیست. فقط زمانی که چشم‌ها به شدت خشک و مطوب باشند، چهره‌ی فرد به گونه‌ای می‌شود که انگار بسیار خسته است. بخش‌های اصلی که در این بیماری، درگیر می‌شوند، اطراف چشم‌ها هستند و ممکن است فرد در این نواحی، کمی احساس درد کند و در عین حال چهره‌اش به نظر خسته بیاید. برخی از افراد مبتلا به افتادگی شدید پلک، هنگام صحبت با دیگران، حتی در یک گفتگوی عادی، مجبور می‌شوند سرشان را کمی عقب نگه‌دارند تا بتوانند اطرافیان را ببینند.

پزشک باید بیماری را که به افتادگی پلک دائمی مبتلا شده است، به خوبی معاینه کند تا مطمئن شود، افتادگی پلک چشم ناشی از بیماری‌های دیگری نباشد. این مسأله زمانی که فرد به سردردهای میگرنی هم مبتلاست، از اهمیت بیشتری

برخوردار است. در این هنگام پزشک احتمال بروز مشکلات دیگر را در فرد بررسی می‌کند.

تشخیص افتادگی پلک

افتادگی پلک پایین

پزشک ابتدا آزمایش فیزیکی انجام می‌دهد و تاریخچه‌ی پزشکی فرد را جویا می‌شود. اگر افتادگی پلک، بارها رخ دهد و زمان آن طولانی باشد، پزشک برای تشخیص علت واقعی آن، چند آزمایش انجام می‌دهد.

را انجام (Slit Lamp) «پزشک ممکن است، آزمایش «لامپ اسلیت دهد. (لامپ اسلیت، وسیله‌ای دارای منبع نور با شدت بالاست که می‌تواند به صورت متمرکز یک صفحه نازک نور را به داخل چشم بتاباند). چشم‌های فرد برای انجام دادن این آزمایش، مدتی کاملاً باز می‌ماند و ممکن است او کمی احساس ناراحتی کند.

آزمایش دیگر که به وسیله آن، علت بیماری‌هایی چون «افتادگی پلک، تشخیص داده می‌شود، آزمایش «تنسیلون است. پزشک دارویی به نام «تنسیلون» که با نام (Tensilon) «ادروفونیوم» هم شناخته می‌شود، به یکی از رگ‌های بیمار تزریق می‌کند. ممکن است پزشک از بیمار بخواهد که پاهایش را روی هم بگذارد یا بردارد یا چندبار بنشیند و بلند شود. پزشک با انجام این کار می‌خواهد بداند که آیا داروی «تنسیلون»، قدرت ماهیچه‌های فرد را افزایش می‌دهد یا خیر. بدین ترتیب او می‌تواند تشخیص دهد که آیا افتادگی پلک، ناشی از «میاستنی گراویس» است یا خیر.

درمان افتادگی پلک چگونه است؟

راه‌های رفع افتادگی پلک

افتادگی پلک با بوتاکس

درمان افتادگی پلک بنا بر دلیل خاص یا شدت آن، متغیر است. اگر این مشکل ناشی از سن بالا یا علل مادرزادی باشد، پزشک ضرورتی به درمان و جراحی نمی‌بیند. زیرا در این شرایط، افتادگی پلک خطری برای سلامت فرد ایجاد

نمی‌کند. اما با استفاده از جراحی پلاستیک، می‌توان شدت افتادگی پلک را کاهش داد.

اگر افتادگی پلک، ناشی از بیماری دیگری باشد، پزشک به درمان آن بیماری می‌پردازد. بدین ترتیب افتادگی پلک هم درمان می‌شود. اگر افتادگی پلک، جلوی دید فرد را گرفت، او به درمان پزشکی نیاز دارد و به احتمال زیاد، جراحی توصیه می‌شود.

نوعی عینک وجود دارد که می‌تواند پلک‌های فرد مبتلا را بالا نگهدارد. این عینک مناسب افرادی است که به‌طور موقت به افتادگی پلک، مبتلا می‌شوند. همچنین افرادی که شرایط بدنی مناسبی برای جراحی ندارند، می‌توانند از این نوع عینک استفاده کنند.

جراحی افتادگی پلک

هنگام جراحی، عضله‌ی بالابر پلک بالای چشم، سفت و محکم می‌شود. در واقع پلک چشم آنقدر بالا برده می‌شود تا در محل مناسب قرار گیرد. این جراحی در کودکان به منظور پیشگیری از تنبلی چشم انجام می‌شود. اما در این نوع جراحی چشم، خطراتی از جمله خشکی چشم، کشیدگی قرنیه و «هماتوم»،

وجود دارد. «هماتوم»، وضعیتی است که خون در بخشی از بدن و بیرون از رگ‌های خونی، جمع می‌شود. همچنین گاهی اوقات پیش می‌آید که جراح، پلک را بیش از حد بالا یا پایین می‌کشد.

نوع دیگری از جراحی برای درمان افتادگی پلک وجود دارد که به آن جراحی «اسلینگ» می‌گویند. در این حالت، برای بالابردن پلک فوقانی چشم، از ماهیچه‌های پیشانی استفاده می‌شود.

عینک مخصوص افتادگی پلک چشم

استفاده از پایه در قاب عینک، گزینه‌ای است که بدون جراحی به کمک افراد مبتلا به بیماری افتادگی پلک می‌رود. این پایه که به قاب عینک متصل می‌شود، می‌تواند پلک چشم را بالا و در محل مناسب خود، نگهدارد.

دو نوع عینک مخصوص افتادگی پلک وجود دارد: عینک‌های دارای پایه‌های قابل تنظیم (که روی یک طرف قاب، پایه متصل شده است) و عینک‌های دارای پایه‌های تقویت‌شده (که در این نوع عینک، روی هر دو طرف قاب، پایه متصل می‌شود). این پایه‌ها را می‌توان روی قاب انواع عینک‌ها نصب کرد. اما روی قاب‌های فلزی، عملکرد بهتری دارند. هنگام

استفاده از این عینکها، باید با چشمپزشک یا جراح پلاستیک مشورت کرد.

جلوگیری از افتادگی پلک چگونه است؟

متأسفانه هیچ راهی برای پیشگیری از ابتلا به افتادگی پلک، وجود ندارد. اما شناخت علایم و معاینه مرتب چشم، میتواند در مبارزه با این اختلال کمک کند. به محض مشاهده این مشکل، به ویژه در کودکان، باید بلافاصله به پزشک مراجعه کرد. از آنجایی که این مشکل، روی بینایی، اثر منفی میگذارد باید آن را جدی گرفت و درمان کرد. با مراجعه زودهنگام به پزشک، میتوان جلوی بدتر شدن آن را گرفت.

آیندهی مبتلایان به افتادگی پلک چشم چگونه است؟

این بیماری، معمولاً به سلامت افراد صدمه ای وارد نمیکند. اما اگر این مشکل، جلوی بینایی را بگیرد، برخی از کارها مانند رانندگی را نباید انجام داد، تا زمانی که بیماری درمان شود. آیندهی افراد مبتلا به این بیماری بسته به علت ایجادکنندهی آن است. بیشتر مواقع مشکل با عمل جراحی زیبایی برطرف میشود. با این حال، گاهی اوقات این بیماری نشاندهندهی مشکل جدیتر و خطرناکتری است که باید حتماً به پزشک مراجعه شود.

احمد رضا کرامت

گروه تحقیقاتی و آموزشی کرامت زاده

Page | 10